

XII АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Досадашњи економски и некономски интереси и разлози диктирали су услове и начин експлоатације природних ресурса и добара, без урачунавања директних или индиректних утицаја на животну средину. Даље коришћење природних ресурса и добара и измене просторног оквира, могући су само под условом сталне научно засноване контроле. Тај вид контроле коришћења природних ресурса и добара један је од основних задатака у заштити животне средине. Управљање природним ресурсима и добрима и заштита животне средине је захтев и потреба човека и његов однос према природи. Такав однос обезбеђује потребну хармонију између човека и његових активности с једне стране и очување природе и њених вредности са друге стране.

Потреба за заштитом и одрживим управљањем природним ресурсима обавезују у овом тренутку на доношење нових прописа којима се уређује њихова заштита и коришћење, а посебно у делу који обухвата одрживо коришћење риба као природног ресурса који је у власништву државе.

Одређивање проблема које нацрт закона треба да реши

Важећи Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 32/13 – УС) не обезбеђује контролу у систему коришћења рибљег фонда као природног ресурса, регулисаност улоге појединих субјеката у делатности који је довео до неуравотежености између степена коришћења рибе као природног ресурса и економског развоја који настаје. Такође, непримењивање начела ефикасности и одрживог коришћења обновљивих природних ресурса, неадекватног (неусаглашеног и редувантног) планирања коришћења рибљег фонда и одсуство контроле и праћења стопе риболова доводи у опасност обновљивост рибљег фонда као природног ресурса. Ово прилажење граници одрживог коришћења рибљег фонда, обично води ка сукобу интереса субјеката (привредних рибара и рекреативних риболоваца) који кроз појединачно оптерећење водених екосистема делатношћу риболова, производе укупно оптерећење ресурса и долазе у сукоб, а то доводи у питање одрживост риболова као делатности. Поред тога, напредак у концепту заштите природе, тј. природних ресурса сам по себи, без недостатка и дисхармоније са другим законима који регулише делатност коришћења рибе као ресурса, као и међународне обавезе на заштити природе које је држава преузела указују на потребу доношења новог закона који би тај однос ефикасније регулисао. Накнада држави за коришћење обновљивих ресурса је питање које захтева прецизно дефинисање када се ради о рибљем фонду, јер одсуство валоризације и повезаност вредности рибљег фонда као ресурса са износом накнаде за њено коришћење су категорије које су подложне злоупотреби у пракси од стране корисника, а на штету државе.

У примени Закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС”, број 36/09 и 32/13 – УС), у односу на законска решења којима се прописује начин управљања рибарским подручјима, уочени су одређени недостаци и проблеми, као што су:

- неуједначен просторни распоред риболовних вода;
- недовољан стручни капацитет корисника рибарских подручја;
- неповољна материјално - техничка опремљеност корисника рибарских подручја;
- одсуство сарадње и бројни конфликти међу корисницима рибарских подручја;
- одсуство сарадње свих заинтересованих страна (заштите природе, хидрограђевински сектор, електроенергетски сектор, шумарство и пољопривреда) у условима вишенаменског коришћења водених ресурса, како би се прекинуло са садашњом праксом изолованог управљања са негативним утицајима по рибљи фонд;
- проблеми у вези броја издатих дозвола за рекреативни риболов у односу на капацитет риболовних вода;

- постојећи социо - економски услови у односу на утврђивање цена у области рекреативног и привредног риболова;
- недовољна транспарентност коришћења средстава од дозвола за привредни и рекреативни риболов и неадекватан систем контроле тих средстава;
- непостојање механизма комуникације са учесницима у делатности (привредним рибарима и рекреативним риболовцима) ради обезбеђења њиховог учешћа у креирању и имплементацији политике и њене примене у области заштите и одрживог коришћења рибљег фонда.

Циљ који се законом постиже

Потреба за *одрживим управљањем природних ресурса* обавезује у овом тренутку на доношење нових прописа којима се уређује њихова заштита и коришћење, а посебно у делу који обухвата коришћење рибе као обновљивог природног ресурса.

Нацрт закона уважава до сада достигнути степен демократског и техничко-технолошког развоја, различитости и специфичности простора Републике Србије и на целовит начин регулише *улов, заштиту и промет риба и осталих животиња које живе у води*. Одредбе овог закона односе се на риболовне воде. Риба у риболовним водама Републике Србије је природни ресурс и као такав је државна својина, осим рибе у рибњацима, полурибњацима, кавезима у риболовној води и ограђеним или преграђеним деловима риболовне воде за гајење риба, која је својина власника објекта за гајење рибе.

Предложена решења су израз *усклађивања са међународним обавезама* које произилазе из ратификованих међународних уговора у области заштите биодиверзитета: Конвенције о биолошкој разноврсности, Конвенције о међународној трговини угроженим врстама дивље флоре и фауне, Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта, Закона о потврђивању конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња, као и ратификованих споразума у области рибарства.

Предложеним законским решењем се унапређује систем управљања рибљим фондом који обухвата заштиту и одрживо коришћење рибљег фонда као добра од општег интереса у складу са принципом одрживог коришћења.

Да ли разматране друге могућности за решавање проблема?

Материја којом се уређује област унапређења и одрживог коришћења рибљег фонда се не може устројити без постојања законског акта који би дао основ за доношење низа прописа којима се уређују правила у заштити и одрживом коришћењу риба као природног ресурса, тако да не постоје друге могућности за решавање наведених проблема.

Зашто је доношење закона најбоље решење проблема?

Потреба за одрживим управљањем овим природним ресурсом, очување ихтиофаунистичког диверзитета и еколошког интегритета водених екосистема, примењивање начела ефикасности и одрживог коришћења природних ресурса, планирање коришћења рибљег фонда и водених екосистема, контрола и праћење стопе риболова и границе оптерећења средине, усклађивање са међународним обавезама које произилазе из ратификованих међународних уговора у области заштите биодиверзитета и са законом о заштити животне средине, основни су *разлози за доношење закона*, као и питање накнаде за коришћење овог природног ресурса, одређивање начина плаћања накнаде и расподеле средстава.

Посебно треба нагласити да је изузимање вода производних система за комерцијални узгој риба (рибњаци) и могућност изузимања риболовних вода из рибарског подручја у случају промене намене риболовне воде или дела риболовне воде; водних објеката за снабдевање водом за пиће и санитарно – хигијенске потребе – водозахвати; водних објеката за заштиту од

штетног дејства унутрашњих вода – детаљна каналска мрежа за одводњавање као и друге намене од посебне важности за Републику Србију, резултат дугогодишњег рада на заштити и очувању рибљег фонда с једне стране и успостављању односа у заштити вода и водних објеката с друге стране, полазећи од тога да се и једном и другом природном ресурсу мора приступити рационално, уз уважавање основних функција који сваки од њих има у систему заштите природе, односно одрживом управљању природним ресурсима.

На кога ће и како утицати решења предложена у закону?

Закон ће имати позитиван утицај на:

1) *кориснике рибарских подручја* - јасним утврђивањем њихових права и обавеза, кроз дефинисање садржаја управљачких докумената, предузимање мера при очувању и заштити рибљег фонда, утврђивањем накнада за коришћење овог ресурса и њихове расподеле;

2) *привредне рибаре* - јасним утврђивањем услова, алата и ограничења за обављање привредног риболова, промета риба, као и утврђивањем годишње дозволе за привредни риболов и накнада које корисник рибарског подручја и Република Србија остварују по наведеном основу;

3) *рекреативне риболовце* - јасним утврђивањем њихових права и обавеза кроз дефинисање услова за обављање рекреативног риболова, накнада које корисник рибарског подручја и Република Србија остварују по наведеном основу.

Законом су утврђене и разграничене надлежности органа Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе које се односе на: уступање рибарских подручја на коришћење, давање сагласности на програме управљања, утврђивање и расподелу накнаде за уступање и коришћење рибарског подручја, као и накнаде за издавање дозвола за привредни и рекреативни риболов. Предложеним решењима у Нацрту закона обезбеђује се одговорност свих горе наведених субјеката за заштиту и одрживо коришћење рибљег фонда као обновљивог природног ресурса, с једне стране и надлежних органа Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, с друге стране.

Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Трошкови које примена овог закона ствара за грађане односе се само на полагање испита за рибочуваре и привредне рибаре, трошкове изласка инспектора у сврху контроле електрориболова и риболова у научноистраживачке сврхе.

Да ли позитивни ефекти доношења закона оправдавају трошкове његове примене?

Предложена решења позитивно утичу на грађане стварањем могућности за обављање послова промета риба (привредни рибар), као и обавезе правних лица која обављају привредног риболова и промета риба, да обавезно имају запослена лица са положеним стручним испитом за рибара.

Да ли закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Како је овим законом утврђено право привредних рибара (предузетника и привредних друштава) да под утврђеним условима, у складу са законом, продају рибу у објектима и на пијацама створиће се могућност појаве нових привредних субјеката.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о закону?

Одбор за привреду и финансије је на седници одржаној 25.10.2013. године одредио програм јавне расправе о Нацрту закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда (у

даљем тексту: Закон), број 011-9098/2013 а у складу са чланом 41. став 1. Пословника Владе („Службени гласника РС”, бр. 61/06, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11 и 30/13).

Јавна расправа о Закону спроведена је у складу са усвојеним Програмом јавне расправе у периоду од 28. октобра до 18. новембра 2013. године, у Београду и Новом Саду, а текст Закона је био званично доступан на интернет презентацији министарства www.mprgrrp.gov.rs.

Јавну расправу о Закону, Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања организовало је у форми презентација и расправа о Закону, које су одржане:

- у Београду, 30.10.2013. године у 11 часова у Привредној комори Србије, Теразије 23, на којој су учествовали представници државних органа и организација, јавних служби, корисници рибарских подручја, научна и стручна јавност, удружења рекреативних и спортских риболоваца и заинтересовани грађани;

- у Новом Саду, 31.10.2013. године у 11 часова у просторијама Савеза самосталних синдиката Србије – Нови Сад, Булевар Михаила Пупина 24, на којој су учествовали представници државних органа и организација, јавних служби, корисници рибарских подручја, научна и стручна јавност, удружења рекреативних и спортских риболоваца и заинтересовани грађани.

Нацрт закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда добио је подршку свих укључених заинтересованих страна и закључено је да је општа оцена да је текст Нацрта закона добар, прихватљив за све учеснике и усклађен са савременим тенденцијама и законским решењима у области заштите и одрживог коришћења рибљег фонда, као природног ресурса.

Учесници јавних презентација Нацрта закона позвани су да примедбе, предлоге и сугестије, за време трајања јавне расправе, достављају Министарству у форми обрасца за коментаре путем електронске поште на адресу: natasa.ratkovic@mprgrrp.gov.rs или на адресу: Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања, Омладинских бригада 1, 11070 Нови Београд, са назнаком „Јавна расправа – Нацрт закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда”. Такође, путем интернет презентације министарства позвана је шира научна и стручна јавност да достави своје коментаре и сугестије у предвиђеном временском року.

Током трајања јавне расправе примедбе, предлоге и сугестије доставило је 108 представника државних органа и организација, јавних служби, корисника рибарских подручја, научне и стручне јавности, удружења рекреативних и спортских риболоваца и заинтересованих грађана.

Пре формирања Посебне радне групе за израду Нацрта закона на адресу надлежног Министарства поштом и електронском поштом примљени су бројни дописи свих заинтересованих група: корисника, управљача заштићених подручја, спортских удружења, организација, риболоваца и других субјеката, са конкретним примедбама предлозима и сугестијама. Тиме је потврђена потреба да се одређена законска решења уреде на другачији начин.

У Радној групи је осим представника надлежног Министарства, било и: представника Покрајинског секретаријата, стручних и научно-истраживачких кућа, Завода за заштиту природе и корисника рибарских подручја. У току израде Нацрта Закона одржано је 17 састанака Посебне радне групе за израду Нацрта закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда.

Које ће мере током примене закона бити предузете да би се остварили разлози доношења закона?

Групу законодавних, управних и других мера чине:

1) *планирање риболова*, обухвата мере и радове за унапређење, усавршавање, порибљавање и прилагођавање рибарства, као и одређивање максималне количине риба доступне излову на одређеним риболовним водама у току године;

2) *заштита риболовних вода*, обухвата мере заштите од загађивања риболовних вода и контролу изградње хидротехничких и других објеката и постројења који не утичу на смањење воде на риболовним водама или не оштећују ри�љу млађ;

3) *заштита и одрживо коришћење ри�љег фонда*, као мера која се односи на обавезу државе да предузима потребне мере на одрживом коришћењу ри�љег фонда у оквиру граница капацитета станишта, забрани уношења алохтоних врста, очувања посебних станишта риба (мрестилишта, зимовника и др.) и ри�ље млађи, забрани употребе одређених риболовних алата;

4) *научно истраживачки рад*, у циљу повећања и унапређења ри�љег фонда у риболовним водама, као и очувању екосистема риболовних вода;

5) *мере које се тичу промета риба*, којом се употпуњује мера забране лова риба испод прописане величине, као и продаја ових риба које су уловљене недозвољеним средствима.

6) *појачан инспекцијски надзор* над спровођењем закона и изрицање прописаних казни сразмерно штети која се може причинити ри�љем фонду као обновљивом природном ресурсу.